

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СТАНОВИЩА ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТ НА ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ПРАВИЛНИКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Предложения и становища	Приети/ неприети	Мотиви
1.	danij /05.04.2023 г. - портал за обществени консултации/	ПЪЛНА ПОДИГРАВКА С ХОРАТА! Относно размерът на новите социални помощи от 01-06-23 г.- ПЪЛНА подигравка с хората. ЗА РОДИТЕЛ, ОТГЛЕЖДАЩ САМ ДЕТЕ ДО 18 г., което не учи, му се полагат МЕСЕЧНО 1 кг кашкавал - 25,20 лв !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! ЗА ЧОВЕК С ТЕЛК над 70%- 157,50 лв- това са много пари, да се чудиш как да ги похарчиш. И вие наричате това СОЦИАЛНА ПОМОЩ- ТОВА Е СОЦИАЛНА ПОДИГРАВКА. Някой от съчинилите новите социални помощи, пробвал ли е лично да се подпомогне с тези пари за ЕДИН месец и за какво точно са му стигнали /че сигурно са му и останали, щом ги предлага на другите/? А двуцифрената инфлация за месец март, предвидихте ли в новите, ВИСОКИ, социални помощи ?! Срам и позор за държава- членка на ЕС.	Няма конкретно предложение	Изложеното не кореспондира с предложените промени в проекта на публикувания за обществено обсъждане акт.
2.	проф. Георги Шопов chopov.g@gmail.com /13.04.2023 г. - електронна поща/	Публикуваният за обществени консултации проект на Постановление на Министерския съвет предвижда редица промени в механизма за социално подпомагане на бедни лица и семейства, с подчертан акцент върху месечните социални помощи. По моя преценка, повечето промени имат главно параметричен характер, т.е. – не засягат основни цели и принципни механизми за определяне и отпускане на тези помощи, а са насочени към изменения на някои ключови параметри в тези механизми; заедно с това обаче, има предложения, които засягат по отрицателен (според мен) начин важни принципи на активиращата политика за социална подкрепа и за стимулиране на социалното включване, както и съдържат рискове, относно функционирането на социалното подпомагане в тази му част. С други думи, и този проект, както всеки документ, регламентиращ политика в определена област, има своите силни и слаби страни.	Няма конкретно предложение	Коментарите и предложенията са много общи и принципни, засягащи социалното подпомагане. Те по-скоро имат оценъчен характер в контекста на водени през годините научни дискусии и не са съобразени с необходимостта от ясни, конкретни предложения, които да са мотивирани, вързани с представянния за обсъждане проект на нормативен акт. В случая се обсъждат промени в ППЗСП, които отразяват

		<p>I. Като положителни елементи бих посочил:</p> <p>Първо, решаване на проблемите, свързани с поставяне върху ясна основа и въвеждане на автоматичен механизъм за актуализиране размера на базата, въз основа на която се изчислява диференцирания минимален доход (ДМД) – проблем, на който съм обръщал внимание в редица публикации, в които участвам като автор . Предлага се ДМД да бъде изчисляван чрез прилагане на т.нар. „основа за подпомагане“, определяна в размер на 30% от линията на бедност (ЛБ), приемана от МС по реда на ПМС № 241 от 24.09.2019 г. (изм. с ПМС № 277 ОТ 12 август 2021 г., ДВ от 17 август 2021г.). Промяната е в отговор на:</p> <p>(а) ангажимента за реформи в НПВУРБ, където е предвидено „...в периода до 2024 г. постепенно нарастване на диференцирания минимален доход до 30% от линията на бедност“ (https://www.nextgeneration.bg/14, с.214); (б) измененията в чл.12 на Закона за социално подпомагане (ЗСП), според които „Социалните помощи ... се определят на база на линията на бедност за съответната година, определена с ПМС“ и предвидени да влязат в сила от 01.06.2023 г.</p> <p>„Основата за подпомагане“ е предлаган нов термин, призван да замени гарантирания минимален доход (ГМД) - както се изтъква в частичната предварителна оценка на въздействието (с.2), „Основният акцент в тази трансформация е преминаването на социалното подпомагане от обвързване на социалните помощи с ГМД към линията на бедност“. Такова „преминаване“ действително има, тъй като „основата за подпомагане“ се дефинира като равна на 30% от ЛБ. Същевременно обаче, предлаганата промяна е и формално-терминологична, тъй като на практика нищо в механизма за изчисляване на ДМД не би се променило, ако в проекта за ПМС бе записано, че „ГМД се определя в размер на 30% от ЛБ“ – подход, който съм предлагал в посочените публикации. Освен това, понятието „основа за подпомагане“ изглежда</p>		<p>промените в ЗСП от декември 2023 г. и поети ангажименти в НПВУРБ.</p>
--	--	---	--	--

		<p>неподходящо, тъй като, умножавайки я със съответния процент по ал.1 на чл.9 се получава специфичен „доход“, какъвто е ДМД като праг за достъп до месечните социални помощи; с други думи, за да бъде произведението доход, би следвало единият множител да бъде също доход.</p> <p>Предложение 1: Понятието „основа за подпомагане“ да се замени с „базов доход за социално подпомагане“. Такова предложение е направено и в Становището на Икономическия и социален съвет от м. юли 2022 г. , в чиято подготовка имах възможност да участвам като външен експерт.</p> <p>Второ, като силна страна бих посочил опростяването на системата от уязвими групи и респ. – от проценти, въз основа на които се изчислява ДМД по ал.2 на чл.9. Тази промяна също е в съзвучие с предложения, които съм правил, вкл. в посочените вече публикации.</p> <p>Тук обаче остават открити въпросите относно подхода и начина (а) за избор на тези групи; (б) за определяне величината на процентите.</p> <p>В този контекст, като положителни бих окачествил също:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разширяването на групите с право на социална помощ – с пълнолетните лица, напуснали за първи път резидентен тип услуга, на които да се отпуска месечна целева помощ в размер на линията на бедност за съответната година (новият чл. 16в), както и да не се изисква регистрация в бюрата по труда от студентите редовно обучение (новата т.8, ал.3, чл.10); • увеличаването на размера на ДМД, което е предпоставка за отваряне на системата към повече лица и семейства, застрашени от бедност и за по- висок размер на месечните социални помощи. <p>Предложение 2: Вносителят на проекта за ПМС да даде в подходяща форма отговор на поставените по- горе открити въпроси „а“ и „б“, вкл. в рамките на настоящите обществени консултации.</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>Целта е да се борави с ясни, разбираеми и недопускащи тълкуване термини. Нормативният акт трябва да ясен както за правоприлагащите органи, така и за гражданите. Именно боравенето досега с термини като ГМД, отдавна изпразнен от икономическо съдържание, базов доход, базов доход за отопление и др. създава объркване и разнопосочно тълкуване на нормативни разпоредби.</p> <p>Самото наименование на предложените групи дава отговор на първия въпрос – приоритетност по риск в контекста на споделени разходи. Що се отнася до втория въпрос, отговорът може да се намери в</p>
--	--	---	---	---

		<p>Трето, положителна е и промяната, предвидена в чл. 11а, ал.1, с която „Когато безработно лице или безработен член на семейството, получаващо месечна помощ по чл. 9, започне работа, (то) има право на целева помощ за срок от 3 последователни месеца в рамките на една календарна година, считано от месеца следващ месеца на започването на работа“. Това е мярка, насочена към подкрепа за избягване от капана на безработица.</p> <p>Предложение 3: Вместо „целева помощ за срок от 3 последователни месеца в рамките на една календарна година“, на това лице да бъдат редуцирани от данъчната му основа по Закона за данъците върху физическите лица част (напр. 30%) от трудовите му доходи за 12 месеца, считано от месеца следващ месеца на започването на работа. Идеята е, чрез тази данъчна субсидия лицето не да продължава да получава помощи, а да разчита на собствените си доходи, в съответствие с принципа на субсидиарността и с целите и духа на ЗСП.</p> <p>Четвърто, от гл.т. администрирането на програмата за предоставяне на социални помощи, положителен елемент са също възможностите кандидатите да подават документи и по електронен път, както и чрез лицензиран пощенски оператор (чл. 26, ал. 1).</p> <p>Пето, в своята съвкупност, разгледаните промени ще увеличат обхвата на програмата и адекватността на помощите, с което ще се засили ролята ѝ в социалната защита. Това обаче, наред с предвижданите промени в други условия за достъп, свързани най- вече с имуществен статус и с поведение на пазара на труда (разглеждани в следващата част на коментарите), съдържа риск от влошаване на насочеността на месечните социални помощи и на тяхната ефективност в контекста на</p>	<p>ангажимента от НПВУРБ по реформата на схемата за минимален доход.</p> <p>Не се приема</p> <p>Няма конкретно предложение</p>	<p>Предложението е нерелевантно към обсъждания проект.</p> <p>Изразеното становище няма конкретна обосновка и предложение. Изложеното не кореспондира с излагани досега становища за наличието на</p>
--	--	---	--	---

		<p>чл.1, ал.2 и чл.2, ал.2 на ЗСП.</p> <p>Предложение 4: Оценката на въздействието на всички предлагани промени да се разглежда през призмата на цели и ключови принципи на ЗСП, дадени експлицитно в чл.1 и чл. 2.</p> <p>II. Като слаби страни на проекта за промени в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП) бих посочил:</p> <p>1. Методиката за определяне на линията на бедност. Тъй като ЛБ е в основата на предлаганата „основа за подпомагане“, то недостатъците на Методиката са с потенциал да се окажат реален риск с висока степен на значимост за ефективността и ефикасността на социалното подпомагане, ако то бъде поставено на нездрава, „хлъзгава“ методическа основа. В този смисъл, посочената проблемна област само формално може да изглежда извън полето на предвижданите промени в ППЗСП.</p> <p>В цитираното по-горе становище на Икономическия и социален съвет – ИСС (с.13), както и в други от посочените наши публикации, са изведени следните несвършенства на Методиката: (а) не е ясно какво равнище на потребление осигурява прагът на бедност; (б) линията на бедност не отразява промените в разпределението на доходите, тъй като не се допуска нейното намаляване; (в) използваният метод за изчисляване на относителна линия на бедност всъщност мери отстояние (равно на 60%) от еквивалентен медианен общ разполагаем нетен доход и по-скоро определя праг за „риск от бедност“ (каквато е и формулировката на индикатора от Евростат), а не измерва състоянието на бедност; (г) през 2021 г. отпадна индексиратето с инфлацията,</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>утежняващи ограничителни условия, както и с мотивите за предлаганите промени.</p> <p>Оценката на въздействие е изготвена в съответствие с нормативно определените условия и изисквания и тя е одобрена от компетентния орган без бележки и препоръки.</p> <p>Коментарът засяга друг нормативен акт, който не е обект на настоящото обсъждане.</p>
--	--	---	---	--

		<p>измерена на база малката по състав потребителска кошница.</p> <p>Предложение 5: В Приложение 1 на Становището на ИСС са направени предложения за промени в Методиката за определяне на ЛБ, които заслужават внимание в рамките и на настоящото обществено обсъждане.</p> <p>2. Значителното облекчаване на редица критерии и изисквания за достъп до месечните социални помощи. Това е в разрез с принципа на субсидиарността в социалната политика, както и с целта да се подпомага социалното включване на бенефициентите и трудовата заетост на безработните лица, които отговарят на изискванията за получаването на месечни социални помощи (съгласно чл. 1 на ЗСП). Имам предвид например:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изискването обитаваното собствено жилище да е единствено, без да се държи сметка за неговия размер и без преценка на възможността то да бъде източник на доход (т.1, ал.1, чл.10). • Отпадането на ограничения спрямо кандидатите за месечна социална помощ, като: „да не притежават движима и недвижима собственост и/или идеални части от нея, с изключение на случаите по т. 1, която може да бъде източник на доходи, с изключение на вещите, които служат за обичайно потребление на лицето или семейството“ (т.4, ал.1, чл.10); „да не са прехвърляли чрез договор за дарение собствеността върху жилищен, вилен, селскостопански или горски имот и/или идеални части от тях през последните 5 години“ (т.6а), както и намаляването от 5 на 2 години на срока, в който не би следвало да бъде извършвано прехвърляне или даряване на жилищен, вилен, селскостопански или горски имот и/или идеални части от тях срещу заплащане (т.6). • Значителното съкращаване на изчаквателния период (от 6 на 3 месеца, при това предприемано в сегашните условия на ниска безработица) и значителното облекчаване на условията за достъп за безработни лица, което е в разрез със стимулите за активно поведение на пазара на труда и за социално включване на бедните безработни лица (предлаганата редакция на т.7). Съкращение от 6 на 3 месеца е 	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>Коментарът засяга друг нормативен акт, който не е обект на настоящото обсъждане.</p> <p>Коментарът не е съобразен с направените последни законодателни промени в ЗСП и ЗНЗ, които трябва да намерят адекватно отражение в подзаконовата нормативна уредба, както и с натрупаните през годините обективни проблеми с прилагането на ограниченията в контекста на осигуряване на ефективна социална подкрепа на най-нуждаещите се. Не са отчетени и целите на реформата на схемата за минимален доход, залегнала и в НПВУРБ, както и мотивите за предлаганите промени.</p>
--	--	--	---	---

		<p>предвидено и в ал.10 на чл.10, регламентиращ, че за този начален период на регистрация в Дирекция „Бюро по труда“, при определяне на диференцирания минимален доход за отпускане на месечна помощ за безработното лице не се определя процент по чл. 9, ал. 3. Подобни изменения в регулациите по принцип би трябвало да се правят съобразно промените в икономическия цикъл – при криза да се разширява достъпът, а при благоприятни условия – подобни изисквания за достъп да се затагват и се засилят механизмите, стимулиращи трудовото участие и социалното включване.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Намалването на продължителността на участието в програми за общественополезни дейности – от 56 ч. на 40 ч. месечно (независимо от спорната ефективност и ефикасност на такова принудително трудово участие). • Значително намаляване има и в срока за получаване на помощ в случай на повторен отказ за полагане на общественополезен труд (ал.6, чл.12), което е в очевиден разрез със стимулите за социално включване на бедните лица и насърчава „упражняването“ на професията „социално слаб“. <p>По моя преценка, това са промени които биха влошили насочеността на помощите и противоречат на посочените изисквания на чл.1 и 2 на ЗСП.</p> <p>Предложение 6: Посочените спорни намерения за промени да бъдат преоценени от вносителя в контекста на изискванията на ЗСП, на концепцията за подкрепа на социалното включване и прилагане на активни (а не само пасивни) и активизиращи мерки и изисквания, да се заложат разпоредби, предвиждащи изменения в съответните регулации на трудовото поведение съобразно текущите промени в икономическия цикъл.</p> <p>3. По отношение на еднократните помощи по чл.16. Предвид тяхното предназначение, промяната на техния размер изглежда съществена (от 375 лв. на 1512 лв. или над 4 пъти), но и такава помощ едва ли би могла да покрие съществена част от имотните щети в случай на бедствие. Проблемът, според мен, е че типът и начинът им на предоставяне остава непроменен.</p> <p>Предложение 7: Необходима е съществена модернизация в</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>Освен че липсва ясно изразено конкретно предложение, налице е и предложение за значително разширяване на предмета на регламентацията, който надхвърля обхвата на ЗСП, а още повече ППЗСП.</p> <p>Налице е неправилно</p>
--	--	---	---	---

		<p>механизмите за тяхното формиране и отпускане на хора, засегнати от (икономическа, здравна) криза и/или от бедствия, аварии и др. форсмажорни събития, които да водят до по- адекватна и по- постоянна подкрепа при такива събития. Проблем, който ако не сега, би следвало да се регламентира в бъдещия Кодекс за социална подкрепа (КСП) – още повече, че според предварителната оценка на въздействието на КСП „Особена закрила се предвижда да бъде предоставяна на нуждаещи се лица в случаите на извънредно възникнали ситуации, бедствия, аварии и катастрофи“.</p> <p>4. Пакетът от документи, предмет на обществените консултации не дава отговор на въпросите относно намеренията за промени в други нормативни актове, регламентиращи социални плащания, свързани понастоящем с ГМД, като напр. доходния праг за достъп до целевите помощи за отопление, достъпа до социалните пенсии, различните еднократни и месечни помощи за деца без родители по реда на чл. 49 – чл.51 от Правилника за прилагане на закона за закрила на детето (ППЗЗД). За външния наблюдател това създава впечатление (вероятно погрешно) за „работа на парче“.</p> <p>Предложение 8: В подходяща форма да бъде внесена яснота по намеренията за промени в това отношение, вкл. в рамките на настоящите обществени консултации.</p>		<p>разбиране на същността на социалните помощи и особено еднократната помощ. За покриване на „имотните щети в случай на бедствие“ има други механизми и специален нормативно установен ред. Справянето с критичните ситуации и осигуряването на подкрепа на пострадалите не е и не може да бъде отговорност само на МТСП и на системата за социална подкрепа. Социалните помощи са само една подкрепяща мярка в общия институционален механизъм за преодоляване на критични ситуации.</p> <p>Не се приема</p> <p>Липсва конкретно предложение. Освен това публикуваните документи заедно с проекта на акта съдържат необходимата информация за мотивите, предлаганите промени и тяхното въздействие.</p>
3.	Агенция за социално подпомагане	➤ Поради преминаване на социалното подпомагане от обвързване с гарантирания минимален доход (ГМД) към обвързване с линията на	Приема се.	Отразено е в проекта на акта.

	<p>(21.04.2023 г. – среда за електронен обмен на съобщенията)</p>	<p>бедност, предлагаме понятието Диференциран минимален доход (ДМД) да бъде заменено с понятието Диференциран доход (ДД), и навсякъде в Правилника в понятията „диференциран минимален доход“/„диференцирани минимални доходи“ думите „минимален“ и „минимални“ да бъдат заличени.</p> <p>➤ Предлагаме промяна в чл. 9, ал. 2, т. 3 и т. 5 по отношение на диапазона във възрастта на децата, като текстът „до 16-годишна възраст“ се замени с текста „до 18-годишна възраст“. Причината за това е, че липсва категория за децата между 16 и 18-годишна възраст, поради което при определяне на ДМД (ДД - ако се приеме предложението) на семейството за тях не може да бъде определен процент, но същевременно заради тях се намалява месечният размер на помощта за цялото семейство.</p> <p>➤ В чл. 9 от ППЗСП липсва регламент, който да указва с какъв процент се намалява размерът на месечната помощ при наличие на повече от едно санкциониращо основание по чл. 9, ал. 6, ал. 7 и ал. 8. Предлагаме да се добави алинея със следния текст:</p> <p>„При наличие на повече от едно основание по ал. 6, 7 и 8, размерът на месечната помощ по ал. 4 се намалява с най-високия процент.“</p> <p>➤ Предлагаме понятието „резидентен тип услуга“ в текста на чл. 16в, ал. 1 и ал. 2 да бъде приведено в съответствие със Закона за социалните услуги, като предоставяме на Вашето внимание следния вариант:</p> <p>„Чл. 16в (1) За покриване на първоначални потребности на младежите от 18- до 21-годишна възраст, които до навършване на тази възраст са ползвали социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа и я напускат за първи път, се отпуска месечна целева помощ в размер на линията на бедност за съответната година.“</p> <p>(2) Помощта се отпуска на лицата по ал. 1, които са регистрирани в дирекция "Бюро по труда" до един месец от напускането на социалната или интегрираната здравно-социална услуга за резидентна грижа.“</p>	<p>Приема се.</p> <p>Приема се.</p> <p>Приема се.</p>	<p>Отразено е в проекта на акта.</p> <p>Отразено е в проекта на акта.</p> <p>Отразено е в проекта на акта.</p>
--	---	---	---	--